

CONCURS D'AUTOBIOGRAFIES LINGÜÍSTIQUES DEL SERVEI DE LLENGÜES DE LA UAB

Una eina educativa al servei del desenvolupament de la competència plurilingüe i pluricultural dins el context universitari

Enric Serra (enric.serra@uab.cat), Sílvia Amblàs (silvia.amblas@uab.cat)

Servei de Llengües de la Universitat Autònoma de Barcelona (www.uab.cat/servei-llengues)

RÉSUMÉ

L'une des bases de l'activité du Service de Langues de l'UAB est de promouvoir la valeur de l'apprentissage et de la connaissance des langues parmi la communauté universitaire et du développement de la compétence plurilingue et pluriculturelle. Dans le cadre de cet objectif, le Service a organisé cette année son premier concours d'autobiographies linguistiques, et le 1er Concours Littéraire Eloi Castelló, ouvert à la participation des élèves, du personnel d'administration et de services, ainsi que du personnel enseignant et chercheur de l'UAB.

A travers ce concours, on a proposé aux membres de la communauté universitaire d'expliquer leurs expériences avec les langues et les cultures à partir de l'élaboration de leur autobiographie linguistique.

Le concours a stimulé la réflexion linguistique et sociolinguistique, la pratique métalinguistique et la capacité d'autoévaluation dans le cadre des classes du Service de Langues. Il a également permis au Service, en même temps, d'offrir un outil pour une réflexion ludique à tous les membres d'un campus multilingue comme celui de l'UAB. À partir de cette expérience, le Service se propose de réunir un fonds de biographies linguistiques générées par les membres de la communauté universitaire et qui pourrait être mis à la portée de tous sur Internet.

SUMMARY

One of the fundamental activities of the Language Service is to promote the value of language learning and knowledge among the university community, and also the development of plurilingual and pluricultural skills. In the context of this aim, this year the Service has organised the first linguistic autobiography competition, the Eloi Castelló Literature Prize, which is open to submissions by the students, administration and services staff and teaching and research staff of the UAB.

The proposal of this competition is that members of the university community can talk about their experiences with languages and cultures through the production of a linguistic autobiography.

The competition has stimulated reflection on language and sociolinguistics, metalinguistic practices and the capacity for self-assessment within the classrooms of the Language Service. It has also enabled the Service to offer a more light-hearted instrument of reflection to all members of the multilingual campus of the UAB. On the basis of this experience, the Service proposes to establish a collection of linguistic biographies generated by members of the university community, which can be made available to everyone via Internet.

RESUM

Una de les bases de l'activitat del Servei de Llengües de la UAB és promoure el valor de l'aprenentatge i el coneixement de les llengües entre la comunitat universitària i el desenvolupament de la competència plurilingüe i pluricultural. En el marc d'aquest objectiu, el Servei ha organitzat enguany el seu primer concurs d'autobiografies lingüístiques, el I concurs literari Eloi Castelló, obert a la participació de l'alumnat, el personal d'administració i serveis i el personal docent i investigador de la UAB.

Amb aquest concurs s'ha proposat als membres de la comunitat universitària que expliquessin les seves experiències amb les llengües i les cultures a partir de l'elaboració de la seva autobiografia lingüística.

El concurs ha estimulat la reflexió lingüística i sociolingüística, la pràctica metalingüística i la capacitat d'autoavaluació dins les aules del Servei de Llengües. Alhora, també ha permès al Servei oferir una eina per a la reflexió lúdica a tots els membres d'un campus multilingüe com el de la UAB. A partir d'aquesta experiència el Servei es proposa aplegar un fons de biografies lingüístiques generades pels membres de la comunitat universitària que es podria posar a l'abast de tothom a Internet.

[1] SUBSTRAT DE LA INICIATIVA

El concurs d'autobiografies lingüístiques té com a substrat el **Marc europeu comú de referència** i la seva eina d'aplicació pràctica per excel·lència, el **Portfoli europeu de les llengües** (PEL), iniciativa del Consell d'Europa per donar suport a la mobilitat europea i com a eina de cohesió entre els ciutadans per mitjà del foment del plurilingüisme i del pluriculturalisme. El PEL vol facilitar la presa de consciència lingüística i una forma de registrar el coneixement i l'aprenentatge de llengües i d'experiències interculturals. Vol estimular, també, l'aprenentatge d'idiomes i fomentar l'autonomia en l'aprenentatge.

La iniciativa de promoció d'autobiografies del Servei de Llengües també té com a substrats actius: 1) la valoració de l'**aprenentatge al llarg de la vida**; 2) la valoració dels **aprenentatges informals** (al costat dels formals) i 3) la valoració de la **competència intercultural**. Focalitza, d'altra banda, en un context riquíssim pel que fa a les experiències lingüístiques i culturals: l'àmbit universitari, exposat a una mobilitat contínua de persones:

Au cours de ces dernières années plusieurs facteurs ont accru la curiosité des chercheurs pour les (auto)biographies langagières. [...] La mobilité actuelle des populations, les migrations [...] ont donné à ce champ une extension manifeste. (PERREGAUX, C., 2006)

L'opció per incentivar l'elaboració d'autobiografies lingüístiques es deu també a la seva relativa novetat en la didàctica de les llengües (és una pràctica que té, com a tal, poc més d'una dècada):

Les biographies langagières deviennent l'un des outils novateurs mis en oeuvre dans le cadre des démarches préconisées en didactique des langues... (MOLINIÉ, M., 2006).

Es tracta d'una pràctica que sintonitza plenament amb les tendències actuals a literaturitzar o relatar el "jo" per tota mena de mitjans (els blocs, per exemple, a la xarxa). És una pràctica que...

...s'inscrit dans un plus vaste et plus ancien mouvement de "retour du sujet" associé à l'apparition de genres nouveaux, ou en tout cas appelés à connaître une vogue sans précédent, le récit de vie et le témoignage... (DELAS, D. 2006)

[2] ORGANITZACIÓ DEL CONCURS

El focus d'interès que s'ha promogut al I concurs literari Eloi Castelló han estat les experiències personals amb les llengües i cultures en el context de la mobilitat universitària. Alguns temes orientatius per a la reflexió han estat els objectius o prioritats de l'aprenentatge lingüístic; la motivació que ha portat l'estudiant a fer una estada acadèmica en una altra universitat; els **usos lingüístics universitaris**; allò que ha sorprès més l'estudiant de l'ús de les llengües en la universitat visitada; la preparació lingüística personal per fer una estada acadèmica en una altra universitat; la manera com la interrelació amb estudiants de mobilitat ha permès a l'estudiant millorar el seu nivell de coneixement de llengües; les diferències interculturals percebudes en la seva mobilitat, etc.

A la primera edició del concurs hi ha pogut participar l'alumnat, el personal docent i investigador i el personal d'administració i serveis de la UAB. També ha estat obert a l'alumnat i el personal docent i investigador que el curs 2007-2008 estigués fent una estada a la UAB.

L'obra s'ha pogut presentar en forma d'un escrit o d'un document d'àudio o de vídeo en qualsevol de les llengües següents: alemany, anglès, aranès, català, espanyol, èuscar, francès, gallec, portuguès, italià i japonès.

Per tal de fer difusió del concurs i dels objectius de la iniciativa, s'ha elaborat un espai virtual que conté, d'una banda, tota la informació rellevant, on es poden consultar els premis, les bases i les condicions generals del concurs i, d'altra banda, una sèrie d'enllaços amb algunes experiències relacionades amb les llengües i les cultures que es poden trobar a la xarxa i informació sobre l'autobiografia lingüística i la competència plurilingüe i pluricultural.

El jurat ha valorat, de les obres admeses al concurs, l'originalitat en el tractament dels continguts, la qualitat en l'ús de la llengua, el valor literari, el valor que les dades aportades podia tenir per a altres persones i l'interès del que s'hi explicava.

L'obra guanyadora i la finalista s'han donat a conèixer en l'acte de lliurament dels premis, el dia 23 d'abril. Durant aquest acte, a més de lliurar els premis al guanyador i a la finalista s'han repartit els textos de les seves obres entre els assistents.

Actualment al web del concurs literari es poden consultar totes les obres presentades. S'hi pot accedir a través del web del Servei de Llengües: **www.uab.cat/servei-llengues**.

[3] INTERÈS DELS TEXTOS PRESENTATS

Les autobiografies presentades al concurs tenen un gran interès. Són diverses: algunes focalitzen en anècdotes o experiències concretes; altres expliquen trajectòries vitals; algunes són relats cronològics, altres reflexions íntimes sense argument. La majoria relaten experiències de mobilitat en els estudis universitaris (desplaçaments al Japó, a Itàlia, a Dinamarca; de diversos països a Catalunya).

Sovint són **biografies d'aprenentatge**: "**Conoscendo il catalano, lo spagnolo e l'italiano non è molto difficile imparare il francese perché ha abbastanza similitudini.**"

Altres vegades les explicacions focalitzen en l'**experiència de contacte amb la realitat catalana**: "**Estudiar d'apunts i amb llibres en català, escoltar classes donades en català i fer-hi exàmens no ha estat cap problema**"; o expliquen la **realitat sociolingüística catalana**: "**lo que muchos se olvidan muchas veces es que no sólo son importantes los idiomas, [sino también] los dialectos como podría ser el mallorquín, el ibicenco o el valenciano para el catalán...**"; o **aspectes de la diversitat lingüística universal**: "**Por ejemplo, en una tribu australiana, en su idioma cuentan del uno al dos, y más allá son simplemente "varios", cuando en los idiomas occidentales tenemos una forma de leer y escribir todos los números hasta infinito**". Són molt rellevants, també, les dades de la **cultura acadèmica** d'altres països: "**In Italia molti esami sono orali e mi è capitato anche di dover presentare delle relazioni orali in pubblico che sono andate molto bene.**"

Les autobiografies contenen també **reflexions relacionades amb la competència intercultural**: "**You become flexible in front of different opinions and more open minded with people with different backgrounds and education. Even you realize the good points and bad points of your own country after analyzing the others point of view.**" Algunes mostren aspectes clau en la relació intercultural com és **la gestió del malentès comunicatiu**:

—Que per cert, com te noms? —le dije ingenuamente pensando que me entendería.

—Què?

—Que com te noms!

—Tío, no t'entenc. Què dius? —dijo él con algo de impaciencia, me pregunto quién estaba más picado de los dos por no podernos comunicar.

—Buff... que cómo te llamas, tío —le dije ya con algo de indignación.

—Ah! Que com em dic —dijo el chico con sonrisa risueña.

Hi tenen un paper molt destacat, també, les **reflexions sobre actituds lingüístiques**: el debat, per exemple, sobre la necessitat d'aprendre les llengües locals o conformar-se amb l'**anglès com a lingua franca**: "**Per què intentar aprendre la llengua si només hi estaré mig any [...] i ells parlen l'anglès perfectament?**". També és molt interessant constatar l'**aflorament de prejudicis**: "**...ells parlen danès. I el parlen molt bé, la qual cosa té molt de mèrit si tenim en compte la dificultat de pronunciar correctament molts dels sons que tenen.**"